

פתרון בחינה 1 יחידת לימוד אזרחות

1. ציין: הזכות לשוויון

הסבר: זוהי זכותו הטבעית של כל אדם לקבל יחס זהה לאחר ללא הבדל דת גזע מין ולאום
נימוק: הדיירת רצתה להיכנס לדירתה כמו כל דייר אחר בבניין.
אופציה נוספת: חופש התנועה

ציין: הדיירים ביקשו לפרק את המעלון: קניין חומרי

הסבר: זוהי זכותו הטבעית של כל אדם לצבור רכוש, ושלא יפגע רכושו ללא אישורו רשותו והסכמתו. קניין
חומרי- רכוש פיזי בעל ערך כספי
נמק: המעלון לטענת השכנים מוריד את מחירי הדירות שלהם וכך נפגע הקניין החומרי.

2. ציין: עבריינות פלילית שלטונית

הסבר: עבירה על החוק של איש שלטון במטרה ובכוונה לשרת את טובתו של ציבור מסוים או את טובת
המדינה, ולא למען תועלת אישית.
נמק: ראש העיר נחשד שהעביר את הכספים לא כדין לטובת עמותה חברתית שבראשה עמד, ולא לתועלתו
האישית.

ציין: הזכות לרמת חיים סבירה

הסבר: זוהי זכות חברתית, הנועדה לתת לאדם לחיות את חייו ברמת חיים בסיסית ואנושית **המאפשרת לכל
אדם לקחת החלטות שקולות בחייו.**
נימוק: מטרת העמותה לסייע לקשישים ולחלק מזון ובגדים לנזקקים על מנת לאפשר להם לחיות ברמת חיים
סבירה ואנושית

3. שני מוסדות:

הרבנות הראשית – בראשו שני רבנים אשכנזי וספרדי. תפקידים בענייני הלכה, הכשרת רבנים וכו'
בתי דין רבניים – בתי משפט דתיים הפוסקים לפי חוקי ההלכה היהודית בענייני משפחה, נישואין וגירושים
מועצות דתיות – מתן שירותי דת בערים: ענייני קבורה, פיקוח על הכשרות, מקוואות וכד'
הכנסת – שמה לקוח מ"הכנסת הגדולה" גוף מימי בית שני המונה 120 חברים, שהיה אחראי על ניהול
המדינה. סמל לקשר עם המורשת היהודית
משרד הקליטה – משרד ממשלתי האחראי על קליטת העולים החדשים היהודים, ודואג להם לתעסוקה, מגורים
וכו'
הסוכנות היהודית – מוסד שאחראי על הקשר בין יהודי ישראל ליהודים בתפוצות. אחראית על התיישבות ארגון
עליות וכו'
קרן קיימת לישראל – פיתוח והכשרת אדמות להתיישבות יהודים בישראל. בנוסף אחראית ייעור

4. שלב הקריאה השנייה:

העמדה להצבעה את כל סעיפי החוק כפי שנוסחו בוועדה הרלוונטית.
הצבעה על כל סעיף בנפרד
הגשת הסתייגויות ותשובה להסתייגויות
הצבעה על ההסתייגויות

שלב הקריאה השלישית

נערכת מיד אחרי הקריאה השנייה (אלא אם ישנה בקשה לדחייה מצד הממשלה או יו"ר הוועדה בשל
הסתייגויות שהתקבלו)
הצבעה על הנוסח הסופי של החוק כולו כפי שהתקבל בקריאה השנייה
חתימות
פרסום ברשומות

5. שתי חובות של אזרח במדינה דמוקרטית:

להיות נאמן למדינה

לשלם מיסים

לפקח ולבקר את השלטון

לציית לחוק

להתריע ולדווח על פגיעה

6. אחריות מיניסטריאלית – זוהי האחריות המוטלת על שר (מיניסטר) במשרד עליו הוא מופקד. כל פעילות המשרד היא תחת אחריותו של השר הספציפי, גם אם לא ידע עליה וגם אם לא קבע אותה. אחריות אישית של השר על ענייני משרדו. חייב לפרט את מדינית משרדו מול שלושה גופים: מול ראש הממשלה, כלפי הכנסת, כלפי הממשלה.

7. עקרון הדמוקרטיה המתגוננת - דמוקרטיה המגנה על עצמה, באמצעים לא דמוקרטיים, מפני קבוצות ופעולות העלולות לפגוע בערכי הדמוקרטיה של המדינה, או בשלטונה הדמוקרטי. עקרון זה מבטא גם את הצורך בהגנה על בטחון המדינה באמצעים לא דמוקרטיים.

8. הגבלת השלטון – השלטון הינו בעל כח רב וסמכות רבה, ויש להגבילו על מנת שלא ינצל את כוחו הרב לטובת עצמו או כנגד האזרח, לא ינקוט בעריצות ויפגע בזכויות אדם אזרח ומיעוט, ובשלטונה הדמוקרטי של המדינה.

חופש הביטוי מאפשר לכל אדם להביע את דעתו בכל דרך, אמצעי, מקום, זמן, כל עוד אינו עובר על החוק או פוגע בזכויות אדם. אחד ממנגוני הפיקוח והביקורת הבלתי פורמאליים הינם דעת קהל ותקשורת. דרך הפגנות, מחאה, עצרות יכול הציבור לפקח ולבקר ולהגביל את השלטון.

9. משאל עם – זוהי דרך לדמוקרטיה ישירה, בא נשאל העם שאלה בנושא מסוים, ועליו לקבל הכרעה בנושא. ישנו משאל עם מחייב ומשאל עם מיעוץ.

משאל עם עלול להעמיק את השסע הלאומי בישראל בין יהודים לערבים, בכך שניסוח השאלות במשאל עם הינו בעייתי, וניתן לענות רק כן או לא על התשובה, בזמן שהפתרון הרבה יותר מורכב. מצב זה יכול להעמיק את השסע בכך שהמיעוט הערבי תמיד יהיה מיעוט מול הרוב היהודי בשאלה שתהיה קשורה לנושאים אלו. משאל עם מדגיש את הקונפליקטים החברתיים.

10. ציין:גישה חברתית כלכלית ליברלית

הסבר: גישה מעמידה במרכז את חירותו הכלכלית חברתית של הפרט, גם על חשבון שוויון כלכלי חברתי. האדם במרכז. עידוד תחרות חופשית, יוזמה פרטית, ומינימום התערבות של המדינה בענייני כלכלה וחברה. נימוק: הויכוח מדבר על צמצום ההתערבות בתחומי הכלכלה והחברה, בה תתפתח תחרות חופשית של הפרטים השונים, והפרט יממש את עצמו ואת יכולותיו.

11. ציין: הזכויות הינן זכויות חברתיות

הסבר: זכויות אזרח הנועדו לשמור על רמת חיים סבירה. המדינה מחליטה מה וכמה מהן להעניק על מנת לשמור על רמת חיים סבירה: חינוך, דיור, בריאות וכד' נימוק: מיקוד ההתערבות בתחומים כגון: חינוך, בריאות ודיור על מנת לדאוג לאנשים בחברה כי ימולאו צרכיהם.

12. ציין: קביעת מדיניות וביצועה

הסבר: בחוק נאמר שהממשלה היא המנהלת את המדינה והמשרדים השונים מנהלים את המדינה בתחומים השונים. זו הסיבה שלממשלה סמכויות רבות כמו נושאי כלכלה, בטחון ועוד...למעשה לממשלה ניתנת הסמכות לעסוק בכל עניין שלא הוגדר בסמכותה של רשות אחרת. נימוק: הממשלה תיזום חקיקה של חוקים נוספים, כחלק ממדיניותה

13. ציין: חופש ההתאגדות

הסבר: זוהי זכותו הטבעית של כל אדם / פרט להתאגד בקבוצה במטרה לקדם אינטרסים, מאבק או רעיון .
בדרך זו יכולה הקבוצה לצבור כוח ולפעול למען מטרה
נימוק: המפעל לא אפשר להקים נציגות עובדים ובכך פגע בחופש ההתאגדות

14. ציין: חופש דת
הסבר: זכותו הטבעית של כל אדם להשתייך לדת ולמלא את מצוותיה לפי אמונתו
נימוק: השופט אישר ליהודים לבנות סוכות במרפסות הבתים כדי שיוכלו לקיים את אחת ממצוות חג הסוכות,
לפי דתם.

15. ציין: לאומיות פוליטית
הסבר: קבוצה בעלת יסודות משותפים שהם פרי בחירה כגון: ערכים, אידיאולוגיה, השקפת עולם וכד',
השואפים למדינה ריבונית עם זיקה לטריטוריה.
נימוק: על האזרח לעמוד בתנאים הבאים שהם יסודות משותפים פרי בחירה: שליטה בשפה הרשמית
המשותפת לכל הקבוצות במדינה, מחויבות לערכים דמוקרטיים המקובלים במדינה

16. ציין: עקרון הפלורליזם
הסבר: ריבוי והכרה במגוון דעות , קבוצות, ארגונים מוסדות, ובזכותן להתארגן לפעול לבטא עצמן ולשמור על
ייוחדן ועל האינטרסים שלהן.
נימוק: האזרחים המגוונים מבטאים את השונות של הקבוצות השונות באוכלוסייה כגון: תלבושות שונות, טקסים
ומאכלים שונים. רב תרבותיות